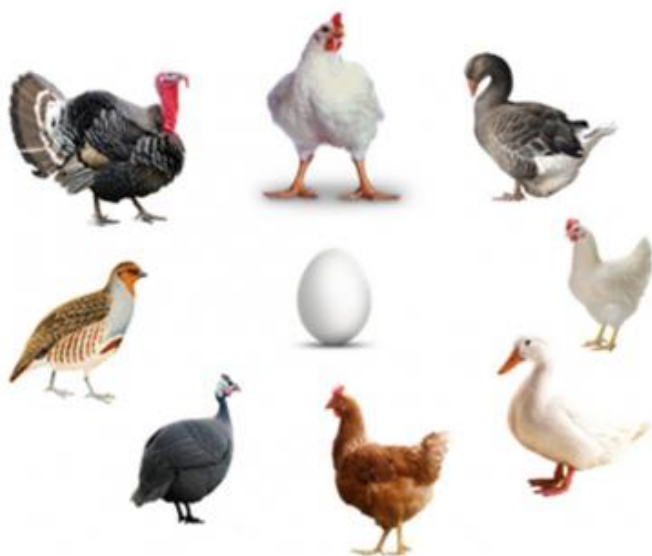

ПАРРАНДАЛАРНИ ПАРВАРИШЛАШ БЎЙИЧА ТАВСИЯЛАР

Бугунги кунда паррандачилик жадал суръатлар билан ривожланмоқда. Янги-янги паррандачилик хўжаликлари ва корхоналарининг ташкил топиши, аҳоли хонадонларида 50-100 ва ундан ортиқ миқдорда паррандаларнинг асралиши натижасида истеъмол бозорида паррандачилик маҳсулотларининг нарх-навосининг барқарор сақланиб туриши

бунинг далилидир. Дарҳақиқат Паррандачилик етти хазинанинг биридир. Давлат ветеринария хизмати томонидан паррандаларни парваришлаш бўйича тавсиялар ишлаб чиқилиб аҳоли хонадонларига етказилмоқда.

Аввало баҳор бошланиши билан инкубатория ва паррандачилик хўжаликларидан сараланган жўжалар олинади. Чунки паррандалар киш мавсумига қадар тез ривожланади ва тухум бера бошлайди.

Бунинг учун ветеринария талабларига жавоб берадиган, барча шарт – шароитларга эга бўлган жўжаларни сақлаш жойи тайёрланади. Айрим ҳолларда жой тайёрланмасдан келтирилган жўжалар дастлабки кунларданок нобуд бўла бошлайди.

Бундай ҳолат содир бўлмаслиги учун кенг ва ёруғ хоналар танланади. Бинодаги барча мослама ва инвентарлар ташқарига чиқарилиб, хоналар аэрозол усулида дезинфекция қилинади.

Тайёрланган хона жўжалар келтирилишидан 2 кун олдин 32 даража қиздирилади.

Бинонинг ҳарорати:

биринчи ҳафтада 32-27 °С;

иккинчи ҳафтада 26-24 °С;

учинчи ҳафтада 24-22 °С;

тўртинчи ҳафтада 22-20 °С;

бешинчи ҳафталарда 18-16 °С даража иссиқ бўлиши керак.

Полсиз биноларда қалин қатламли тўшама устида ҳам жўжа ўстириш мумкин. Бунинг учун майдаланган сомон ва ёғоч қириндисидан фойдаланса бўлади. Бунда, аввало ерга сўндирилган оҳак сепилиб, 15-20 см қалинликда тўшама солинади. Кейин унинг ҳар бир квадрат метрига 16-20 тадан жўжа жойлаштирилади.

Жўжаларнинг соғлом ва жадал ривожланиши ҳамда товукларнинг

маҳсулдорлигини ошириш бинодаги ёруғликнинг етарли миқдорда бўлишига ҳам боғлиқдир.

Бунинг учун жўжа боқиладиган хоналарнинг ҳар бир квадрат метри 3 ватт, катта товукларники эса 5 ватт электр нури билан ёритилиши зарур.

Электр чироқлари пол сатҳидан 1,7-1,8 метр баланликда бўлиши лозим.

Бинони ёритиш режими:

1-2 суткаларда 24 соатдан;

3-10 суткаларда 16 соатдан;

11-20 суткаларда 12 соатдан;

кейинги 10 кунда ва 180 кунгача 8 соатдан ёритилиши керак.

Паррандахоналарда ҳаво алмашинувини доимий назоратда сақлаш зарур.

Жўжалар ўсиш даврида сувга жуда талабчан бўлади. Улар сутка давомида истеъмол қилган қуруқ озуқага нисбатан икки баробар кўп сув ичади.

Шунинг учун уй ҳароратидаги тоза сув махсус идишларда вақти- вақти билан тўлдирилиб турилади. Бунда ёш жўжаларнинг эркин донлаши ва сув ичиши учун шароит яратилиши лозим.

Одатда жўжа тухумдан чиққач 15 соат ўтгандан кейин озикланиб бошлайди.

Дастлаб уларга қотириб қайнатилган тухум ёки сузма, катик (рационнинг 10 % миқдорида), маккажўхори ёки буғдой ёрмаси аралаштириб берилиши керак.

Дастлабки кунларда дон ўрнига омихта ем бўлса янада яхши. Баъзи ҳолларда охурчаларга эланган озуқалар кукуни солиб қўйиш ҳам тавсия қилинади.

Иккинчи кундан бошлаб юқори концентратли озуқалар, табиий, витаминга бой бўлган кўк масса, сабзавот ва творог кабилар бериб бошланади.

Шунингдек, балиқ ёғи, балиқ уни, соя ёғи ва кунжараси, ўсимлик ёғи, витаминлар бериб борилади.

Парранда боқиладиган жой тоза бўлиши, вақти-вақти билан паррандахона тўлиқ тозаланиб 3% ли сувдаги ўювчи натрий ва бит, каналарга қарши препаратлар билан ишлов берилиб турилиши лозим.

Паррандаларни соғлом ўстириш мақсадида юқумли, паразитар ва гельминтоз касалликларга қарши профилактик тадбирларни ўз вақтида ўтказиб турилиши шарт.

Паррандалар учун ўтказиладиган ветеринария тадбирлари

Парранда ёши	Ўтказиладиган ветеринария тадбирлари	Эмлаш дори бериш йўли	Микдори
30 кунликда	Юқумли бронхит касаллигига қарши эмлаш	Сув билан ичирилади	7.5 литр сув ва 2.5 хом сутга 1000 доза эритилади 12-14 соат чанқатилиб ичирилади
35-40 кунликда	Ньюкасл(ўлат,чума) касаллигига қарши Ласота вакцинаси билан эмлаш	Бурун тешигининг икки тарафига	2 томчидан
40-50 кунликда	Кокцидиоз касаллигига қарши фуразолидон бериш	Омихта ем билан	3 г препарат 1000 бошга
50-51 кунликда	Паррандахонани газация қилиш. Эшик ва барча тешиклар бекилган ҳолатда йод кукуни ва алюмин пудраси билан	Аэрозол	3 г йод кукуни 1 грамм алюмин пудраси ва бир неча томчи қайнатилган иссиқ сув 1 метр куб учун
70-75 кунликда	Парранда қони олиниб, Ньюкасл (ўлат, чума) касаллигига қарши иммунитет даражасини текшириш	Лабораторияда	Белгиланган тартибда лаборатория текширувлари ўтказилади
70-75 кунликда	ССЯ -76, Ньюкасл ва юқумли бронхитга қарши уч валентли вакцина билан эмлаш	Тери остига	0,5-1,0 граммдан
90-100 кунликда	Чечак касаллигига қарши эмлаш	Терисига	Махсус шиша таёкча билан парранда пати юлиниб ишқаланади
120-140 кунликда	Чума касаллигига қарши Ла-сота вакцинаси билан эмлаш	Оғиз орқали	500 дозали эмлама 1 литр қайнатиб совутилган сув 25% сут қўшиб ичирилади.

Мақола муаллифи

Азамат Эсанов

Қишлоқ хўжалик фанлари фалсафа доктори (PhD)

Фермерлар мактаби Ўқув ишлари бўйича директор ўринбосари

“Паррандачилик” модули ўқитувчиси